

**BREDDNINGSSPECIALISERING:
BARN I BEHOV AV SÄRSKILT STÖD, 20 POÄNG**
Children in Need of Special Education, 20 credits

LÄRDOK-kod: I1034B

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en breddningsspecialisering i lärarprogrammet. Kursen omfattar 20 poäng på nivån 1-20 poäng inom ämnet Barn- och ungdomsvetenskap. Kursen är avsedd för studenter som vill arbeta med barn i yngre åldrar. Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande. Kursplanen har godkänts av Institutionsstyrelsen för individ, omvärld och lärande 2003-04-09 och fastställts av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning vid Lärarhögskolan i Stockholm 2003-11-14.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Antagen till lärarprogrammet eller yrkesverksam förskollärare, fritidspedagog eller lärare i grundskolan.

3 SYFTE

Studenten ska ges möjlighet att utveckla en beredskap att

- inom förskolans, skolans eller fritidshemmets pedagogiska verksamhet möta och bistå barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd än andra.
- kunna tolka och förstå barns olika uttryckssätt och genom detta ge barnet möjlighet att utveckla sina resurser.
- samarbeta med barnens föräldrar.
- reflektera över egna attityder och förhållningssätt i relation till barn, föräldrar och kollegor.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

I kursen behandlas, ur olika teoretiska och erfarenhetsbaserade perspektiv, såväl barn i psykosociala svårigheter som barn med funktionshinder. Centralt i kursen är reflektion över lärarrollen såsom attityder, förhållningssätt och samarbetsförmågans betydelse, samt etiska frågor i anslutning härtill. Demokratifrågor och mänskliga rättigheter samt genus- och etnicitetsfrågor uppmärksammas.

Kursens innehåll planeras av kursledare och lärare och utformas slutgiltigt tillsammans med studenterna.

Kursen består av två moment om vardera 10 poäng.

Moment 1:

Barn i psykosociala svårigheter

- Förskolans, skolans och fritidshemmets särskilda stöd i mötet med barn i olika psykosociala svårigheter.
- Föräldrars situation och samarbetet med föräldrarna - ett yrkesmässigt förhållningssätt.
- Krisreaktioner hos barn och vuxna.
- Empatiförmåga och olika faktorerers främjande/hämmande funktion sett ur individ- grupp- och samhällsperspektiv.
- Pedagogisk/psykologisk handledning i yrket.
- Socialtjänstens ansvar och arbete. Sekretess och anmälningsplikt.
I momentet ingår fältstudier.

Moment 2:

Barn med funktionshinder

- Funktionshinder och handikapp.
- Integrering – exkludering.
- Syn på normalitet och avvikelse.
- Förskolans, skolans och fritidshemmets särskilda stöd i mötet med barn med olika funktionshinder.
- Samhällets stödåtgärder för barn med funktionshinder.
- Föräldrars situation och samarbetet med föräldrarna - ett yrkesmässigt förhållningssätt.
- Fördjupad reflektion om empatifrågor och om lärarrollen.
I momentet ingår en fördjupningsuppgift och fältstudier.

Undervisning och arbetssätt: föreläsningar, lektioner/litteraturseminarier, gruppövningar, film, diskussion samt fältstudier och fördjupningsuppgift.

Arbete i mindre studiegrupper är ett viktigt inslag i kursen. Alla moment är obligatoriska och vid frånvaro diskuterar berörd student återtagande av innehållet med lärare.

5 EXAMINATION

Kursen examineras skriftligt och muntligt, enskilt och i grupp. I moment 1 ingår en skriftlig enskild examination. I moment 2 ingår ett fördjupningsarbete som genomförs i grupp och presenteras såväl skriftligt som muntligt.

Som betyg på momenten och på hela kursen används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd och Underkänd. För att få betyget Väl godkänd på hela kursen krävs att båda momenten har betygsatts med Väl godkänd.

Studenter som har godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Obligatorisk litteratur

*OBS! Litteratur med * används i både moment 1 och moment 2.*

Moment 1

Andersson, I. (1999). *Samverkan för barn som behöver: en handbok för lärare. 2.*, rev. uppl. Stockholm: HLS. Alternativt Liljegren, B. (2002). (246 s)

Bengtsson, A-B & Gavelin, I. (1996). *Familjer och missbruk: om glömda barn och glömda föräldrar.* Stockholm: Liber. Alternativt annat verk på området. (127s)

*Bergquist, S. (2003). *Att möta barn i behov av särskilt stöd. 5.*, aktualiserade uppl. Stockholm: Liber (248s)

Cleve, E. (2002). *En stor och liten är borta: kristerapi med en tvåårig pojke.* Stockholm: Wahlström & Widstrand (231s)

*Crafoord, C. (1994). *Människan är en berättelse: tankar om samtalskonst.* Stockholm: Natur och Kultur. (225s)

*Cullberg, J. (1992). *Kris och utveckling. 3.*, något rev. uppl. Stockholm: Natur och Kultur. (180s)

Folkman, M-L. (1998). *Utagerande och inåtvända barn: det pedagogiska samspelets möjligheter i förskolan.* Stockholm: Runa förlag. (207s)

*Fyhr, G. (2002). *Den "förbjudna" sorgen: om förväntningar och sorg kring det funktionshindrade barnet. 2.*, omarb. och utök. uppl. Stockholm: Svenska föreningen för psykisk hälsa (Sfph). (68s)

Hellström, A. (1999). *Ungar är olika: hur kan förskolan hjälpa barn med svårigheter?* Stockholm: Liber. (215 s)

Kinge, E. (2000). *Empati hos vuxna som möter barn med särskilda behov.* Lund: Studentlitteratur. (131s) Alternativt annat verk på området.

Liljegren, B. (2002). *Elever i svårigheter. 2.*, uppl. Lund: Studentlitteratur. Alternativt Andersson, I. (1999). (238s)

Lind, L. (1994). *Den osynliga bördan.* Stockholm: Runa förlag. (213s). Alternativt

Karnstedt, T. (1999) *Låtsaskungen.* Stockholm: En bok för alla. (238s) Alternativt

Wahlström, G.O. (1997). *Kirre – en bok om att möta, vårda och fostra trasiga barn.* Stockholm: Runa förlag (276s). Av ovanstående tre alternativa böcker läses minst en bok eller eget val bland skönlitterära verk på området.

*Lindelöf Kitching, M. & Magnusson, I. (1996). *Utveckla föräldrasamtalen!* Stockholm: Liber utbildning. Alternativt annat verk på området. (119s)

Olsson, S. (2001). *Sekretess och anmälningsplikt i förskola och skola.* Lund: Studentlitteratur. (208s)

Sundelin Wahlsten, V. (1997). *Utveckling för att överleva: utsatta familjer möter socialtjänst, hälsovård och skola*. Stockholm: Kommentus förlag. (182s)

Wiking, B. (1998). *Bråkiga barn*. Stockholm: Liber utbildning. (122s)

Moment 2

Alin Åkerman, B., Liljeroth, I. (2000). *Autism, möjligheter och hinder i ett undervisningsperspektiv*. Umeå: SIH Läromedel. (172s) Alternativt annat verk på området.

*Bergquist, S. (2003). *Att möta barn i behov av särskilt stöd*. 5., aktualiserade uppl. Stockholm: Liber (248s)

Blom, I., Sjöberg, M. (2000). *Leva med språkstörning*. Stockholm: Bilda. (144s)

Gerland, G. (1996). *En riktig människa*. Stockholm: Cura AB. (256s)

Cleve, E. (2000). *Från kaos till sammanhang. Psykoterapi med en pojke som har diagnosen ADHD*. Stockholm: Wahlström & Widstrand. (280s)

*Crafoord, C. (1994). *Människan är en berättelse: tankar om samtalskonst*. Stockholm: Natur och Kultur. (225s)

*Cullberg, J. (1992). *Kris och utveckling*. 3., något rev. uppl. Stockholm: Natur och Kultur. (180s)

Danielsson, L., Liljeroth, I. (1996). *Vägval och växande: förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare*. 2. rev. och uppdat. uppl. Stockholm: Liber. (240s)

*Fyhr, G. (2002). *Den "förbjudna" sorgen: om förväntningar och sorg kring det funktionshindrade barnet*. 2., omarb. och utök. uppl. Stockholm: Svenska föreningen för psykisk hälsa (Sfph). (68s)

Haug, P. (1998). *Pedagogiskt dilemma: specialundervisning*. Stockholm: Statens skolverk: Liber distribution. (71s)

Kadesjö, B. (2001). *Barn med koncentrationssvårigheter*. 2., aktualiserade uppl. Stockholm: Liber. (279s)

*Lindelöf Kitching, M. & Magnusson;. (1996). *Utveckla föräldrasamtalen!* Stockholm: Liber utbildning. Alternativt annat verk på området. (119s)

Svenska föreningen för psykisk hälsa: monografiserie nr 45. *Bokstavs barnen. Olika perspektiv och metoder att möta och arbeta med barn med diagnoserna MBD/DAMP, ADHD; Aspergers syndrom m.m.* En dokumentation från två konferenser i Stockholm, 1998 och 1999. (96s) Alternativt annat verk på området.

Ca 400 sidor litteratur tillkommer i samband med ett fördjupningsarbete, samt ingår film vid ett antal gånger under kursen.

7 ÖVRIGA FÖRESKRIFTER

För att garantera kursens kvalitet utvärderas den efter varje moment. Detta innebär att studenten i slutet av varje moment reflekterar, sammanfattar och analyserar det som skett under respektive moment..